

FIP-NÄYTTELYISSÄ SOVELLETTAVAT LEIMAMERKKIKOKOELMIEN ARVOSTELUN ERITYISSÄÄNNÖT (SREV)

Artikla 1: Kilpailunäyttelyt

FIP:n näyttelykokoelmien yleisten arvostelusääntöjen (GREV) artiklan 1.4 mukaisesti nämä erityissäännöt on laadittu täydentämään GREV-sääntöjä leimamerkkien osalta. Katso myös "Leimamerkkikokoelmien arvostelusääntöjen tulkintaohjeita".

Artikla 2: Arvostelukokoelmat

2.1 Kilpailukokoelmat

Leimamerkkikokoelma käsittää kohopainettuja tai painettuja leimapapereita tai kiinnitettäviä vero-, maksu- tai säästömerkkejä, jotka valtio, kunta tai muu viranomainen on julkaissut tai antanut niille hyväksyntänsä.

Kokoelma voi käsitellä yhtä tai useampaa mainituista merkkilajeista kertoen, miksi se tai ne julkaistiin. Tarvittaessa kokoelma voi tuoda esille merkkilajeihin liittyvien palveluiden tai liiketoimien säännöstöä.

2.2 Veromerkit

Veromerkit ovat merkkejä, jotka on julkaistu käytettäväksi maksettaessa tai kirjattaessa veroluonteisia maksuja tai niistä vapauttamista.

2.3 Maksumerkit

Maksumerkit ovat merkkejä, jotka on julkaistu maksusuorituksen kirjaamista tai siitä vapautumista varten jostakin suoritettavasta tai jo suoritetusta palvelusta.

2.4 Säästömerkit

Säästömerkit ovat merkkejä, jotka on julkaistu vahvistamaan rahamääräistä tai veroluonteista talletusta asiakkaan, hänen päämiehensä tai valtuuttamansa henkilön lukuun.

Artikla 3: Kokoelman laatimista koskevat periaatteet

3.1 Leimamerkkikokoelma koostuu käyttämättömistä tai käytetyistä

- kohopainetusta tai painetuista leimapapereista tai
- kiinnitettävistä leimamerkeistä.

Kokoelmassa esitettävät asiakirjat tulee järjestää niin, että ne havainnollistavat selkeästi asiaankuuluvia liiketoimia ja palveluja. Kokoelman voi sisällyttää esimerkiksi seuraavia julkaisulajeja:

1. sopimusten tai asiakirjojen rekisteröintiin liittyvät julkaisut,
2. yleisleimamerkit ja -leimapaperit,
3. oikeuslaitoksen leimamerkit ja leimapaperit,
4. irtaimen tai kiinteän omaisuuden siirtämiseen liittyvät julkaisut,
5. erikoisjulkaisut kuitteja varten,
6. asiakirjaleimamerkit ja -leimapaperit,
7. erikoisjulkaisut julkisia palveluita varten,
8. vekselileimamerkit ja -leimapaperit,
9. veromerkit ja -leimapaperit,
10. rahastojen leimamerkit ja leimapaperit,

11. vakuuttamiseen liittyvät leimamerkit ja leimapaperit,
12. erikoisjulkaisut konsulaattipalveluita varten,
13. tarkastuksiin liittyvät leimamerkit ja leimapaperit,
14. erikoisjulkaisut virallisia mittaus- ja punnituspalveluita varten,
15. lupiin liittyvät leimamerkit ja leimapaperit,
16. fiskaalisesti käytetyt postimerkit tai postaalisesti käytetyt leimamerkit,
17. muut leimamerkit.

Kokoelman suunnitelma tai perusrakenne tulee esittää johdantolehdellä (GREV artikla 3.4).

3.2 Leimamerkkikokoelmaan voi sisältyä, jos sen katsotaan parantavan kokonaisuutta:

1. hyväksytyjä tai hylättyjä ehdotteita ja koepainoksia,
2. asiakirjoja ja postilähetyksiä, mikäli sellaisia on käytettävissä,
3. erilaisia alalajeja mukaanluettuina vesileima-, hammaste-, paperi- ja painantalajit,
4. karttoja, painotuotteita, asetuksia ja muuta vastaavaa aineistoa.

Mainitunlaisilla kohteilla tulee olla suora yhteys kokoelman kuvaamiin fiskaalisiin palveluihin (GREV artikla 3.4).

Artikla 4: Arvosteluperusteet

(Katso GREV artikla 4).

"Tiedot" (GREV artikla 4.5).

Leimamerkkikokoelmassa saatetaan tarvita (ja sille sallitaan) enemmän kommentoivaa tekstiä ja analyysia kuin muiden näyttelyluokkien kokoelmissa. Tekstin tulee kuitenkin olla tiivistä ja selkeää.

Artikla 5: Näyttelykokoelmien arvostelu

5.1 Leimamerkkikokoelmien arvioinnin suorittavat leimamerkkiluokkaan pätevöityneet tuomarit GREX V-osan artiklojen 31-47 mukaan (GREV artikla 5.1).

5.2 Leimamerkkikokoelmien arvostelussa tuomarit käyttävät seuraavia yleisiä arviointiperusteita (GREV artikla 5.2):

Käsittely ja kokoelman filateelinen merkitys	30
Filateeliset tiedot ja tutkimus	35
Laatu ja harvinaisuus	30
Esitystapa	5
Yhteensä	100

Artikla 6: Loppusäädöksiä

6.1 Jos tekstissä on käännöksestä johtuvia ristiriitaisuuksia, englanninkielinen teksti on määräävä.

6.2 Nämä FIP-näyttelyissä sovellettavat leimamerkkikokoelmien arvostelun erityissäännöt (SREV) on hyväksytty 60. FIP-kongressissa Tokiossa 25.11. 1991. Ne astuivat voimaan 25.11.1991 ja koskevat näyttelyitä, joille on myönnetty FIP:n suojelus, hyväksyntä tai tuki mainitussa FIP-kongressissa tai sen jälkeen.

LEIMAMERKKIKOKOELMIEN ARVOSTELUSÄÄNTÖJEN TULKINTAOHJEITA

Johdanto

Näiden FIP:n leimamerkkikomission laatimien tulkintaohjeiden tavoitteena on auttaa soveltamaan FIP:n yleisiä kokoelmien arvostelusääntöjä (GREV) sekä 60. FIP-kongressissa Tokiossa vuonna 1991 hyväksytyjä leimamerkkiluokan erityissääntöjä (SREV).

Tulkintaohjeiden tavoitteena on auttaa näytteilleasettajia leimamerkkikokoelmien laatimisessa ja tuomareita niiden arvioinnissa. Tulkintaohjeet käsittelevät:

- 1) fiskaalisen filatelian määritelmää ja luonnetta,
- 2) kokoelman laatimisen periaatteita ja
- 3) leimamerkkikokoelmien arviointiperusteita.

Tulkintaohjeita ei ole ajateltu määrääviksi. Ennemminkin ne laajentavat fiskaalisen filatelian alaa kannustamalla näytteilleasettajia innovatiivisiin ja kiinnostaviin käsittelytapoihin.

Taustaa

Leimamerkkiluokka tuli mukaan näyttelyihin – aluksi koeluokkana – vuonna 1988. Siitä alkaen filatelia on jaettu postaaliseen filateliaan ja fiskaaliseen filateliaan.

Leimamerkki- eli fiskaalisen filatelian kokoelmille on tyypillistä, että niissä käytettävä filateelinen aineisto on hyvin monimuotoista. Lisäksi kaikki erityyppiset fiskaaliset kokoelmat erilaisine lähestymis- ja käsittelytapoineen esitetään yhdessä ja samassa näyttelyluokassa. Nämä erityispiirteet luovat haasteen niin leimamerkkikokoelmien laatimiselle kuin niiden arvioinnille.

Suurin eroavaisuus leimamerkkikokoelmien ja postaalisen filatelian näyttelyluokkiin kuuluvien kokoelmien välillä on se, että leimamerkkikokoelma voi sisältää yhden tai useamman postaalisen luokan elementtejä (vaikkakaan ei postaalista materiaalia) yhdessä ja samassa kokoelmassa, kunhan kokoelma kertoo johdonmukaisen tarinan.

1. Fiskaalisen filatelian määritelmä ja luonne

FIP:n leimamerkkikomission määritelmä leimamerkkiluokan kokoelmissa esitettäväksi soveltuvasta materiaalista kuuluu näin: ”Fiskaalisen filatelian materiaaliin kuuluvat kohopainetut, painetut ja kiinnitettävät vero-, maksu- ja säästömerkit sekä muut kohteet, joissa on maksuarvoa osoittava merkintä (joko maksetusta verosta, verottomuudesta tai verovapaudesta), jotka ovat valtion, osavaltion, kunnan tai muun viranomaisen julkaisemia tai hyväksymiä. Lisäksi määritelmään sisältyvät yksityisten organisaatioiden, esimerkiksi vakuutus- ja liikenneyhtiöiden, pankkien, yhdistysten, poliittisten puolueiden ym. maksu- ja säästömerkit. Esitettäessä tällaista materiaalia on olennaista kuvailla tarkoin kohteiden luonne ja käyttö.”

1.1. Esitettäväksi soveltuva materiaali

Luvussa 1.4. käsiteltäviä poikkeuksia lukuun ottamatta kaiken leimamerkkikokoelmassa esitettävän aineiston tulee olla fiskaalisen filatelian piiriin kuuluvaa - siis luonteeltaan yhtä aikaa sekä fiskaalista että filateelista.

Filateelisella luonteella tarkoitetaan, että kohde julkaistiin tai käytettiin tiettyyn fiskaaliseen, eikä esimerkiksi postaaliseen tarkoitukseen (kts. luku 1.3.7.), ja siten täyttää yllä olevan luvun 1

määritelmän. Kohteen filateelisuudelta edellytetään, että fiskaalisen luonteen lisäksi kohteella tulee olla filateelisia ominaisuuksia, joita ovat esimerkiksi ehdote tai koepainos, muunnos, virheellisyys, käyttötapa, mitätöinti ja niin edelleen.

1.2. Esitettäväksi sopiva materiaali voidaan ryhmitellä seuraaviin pääryhmiin:

1.2.1. Veromerkit

Merkit, jotka on julkaistu veron tai veroluonteisen suorituksen maksamista varten, tai todistamaan verosta vapauttamista.

1.2.2. Maksumerkit

Merkit, joita käytetään jonkin suoritettavan tai jo suoritettun palvelun maksamiseen tai todistamaan maksusta vapautumista.

1.2.3. Säästömerkit

Merkit, jotka on julkaistu vahvistamaan rahamääräistä tai fiskaalista talletusta asiakkaan, hänen päämiehensä tai valtuuttamansa henkilön lukuun.

1.2.4. Muut kohteet

Muihin kohteisiin kuuluvat kaikki muut eri maissa fiskaalista käyttöä varten julkaistut kohteet, joista kansainvälisesti käytetään termiä muut fiskaaliset arvoleimat (other fiscal value imprints). Näihin kuuluvat fyysisiltä ominaisuuksiltaan kaiken tyyppiset fiskaaliset kohteet kuten esimerkiksi leimatut paperit, banderollit, sulkijat sekä koholeimatut ja muut kohteelle tehdyt painatukset.

1.3. Yleensä leimamerkkikokoelma voi sisältää:

1.3.1. hyväksytyjä tai hylättyjä ehdotteita, kuvake- ja arkkikoevedoksia, väriehdotteita, mallimerkkejä (specimen) sekä leimamerkkien ja -papereiden kuvake- ja muita virheellisyyksiä; painotalojen ja viranomaisten tuottamaa arkistomateriaalia voidaan käyttää esittelemään julkaisun valmistustapaa,

1.3.2. käyttämättömiä ja käytettyjä leimamerkkejä sekä niiden ryhmiä; käyttämättömät merkit ja ryhmät kertovat, kuinka viranomaiset myivät merkkejä; mitätöidyt merkit osoittavat, kuinka niitä käytettiin; riippuen kokoelman tavoitteesta ensipäivänkäytöt tai hyvin aikaiset tai myöhäiset käytöt voivat kohottaa materiaalin merkittävyyttä,

1.3.3. leimapapereita painetuina tai kohopainetuina arvoleimoin, sekä käyttämättöminä että käytettyinä, lisämerkein ja ilman lisämerkkejä; leimapaperit tulee yleensä esittää kokonaisina (ks. luku 3.4.5.),

1.3.4. vesileima-, liimoite-, hammaste-, paperi-, paino- väri- ja muita erilaisia muunnoksia sekä julkaisulle tai julkaisumalle ominaisia eroavaisuuksia,

1.3.5. arkkilevytyksiä ja painolevyjen tutkimuksia,

1.3.6. rei'itteitä; virallisesti valmistettuja tai hyväksytyjä lisäpainamia,

1.3.7. postimerkkejä fiskaalisesti käytettyinä tai leimamerkkejä postaalisesti käytettyinä; koska leimamerkkikokoelman tulee keskittyä materiaalin fiskaalisiin näkökohtiin, leimamerkkien postaaliseen käyttöön keskittyvä kokoelma on parasta esittää jossakin postaalisen filatelian luokista;

tällaisen materiaalin esittäminen leimamerkkikokoelmassa on kuitenkin sallittua, kunhan se liittyy kokoelman tarinaan,

1.3.8. viranomaisten ja keräilijöiden harhauttamiseksi valmistettuja väärennettyjä, mikäli niillä on filateelista merkitystä; kokoelman arvioinnissa edellisiä väärennettyjä pidetään jälkimmäisiä arvokkaampina,

1.3.9. erilaisia fiskaalisia käyttöjä asiakirjoilla, jotka osoittavat kuinka ko. julkaisuja käytettiin - sisältäen erilaiset mitätöinnit, käytön erityyppisiin tarkoituksiin sekä leimaveromääräysten ja -taksojen esittämisen ja selittämisen,

1.3.10. kaikkea muuta kohtien 1.1. ja 1.2. määritelmien mukaista aineistoa, olipa se tehty mistä materiaalista tahansa; kohteet saavat kuitenkin olla enintään 5 mm paksuisia, jotta ne on mahdollista sijoittaa normaaleihin näyttelykehyksiin.

1.4. Muu mahdollinen aineisto

Muun lisäaineiston harkittu käyttö on sallittua, mikäli kokoelman kertomuksen ymmärtämisen kannalta tarpeellista, tärkeää yksityiskohtaa ei voida tuoda esille edellä määritellyn soveltuvan aineiston avulla. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi leimaveroasetukset, kartat, leimaverojärjestelmää ennen merkkikautta havainnollistavat asiakirjat (forerunner documents) tai muut vastaavat kohteet.

Näiden kohteiden tulee olla sopusoinnussa kokoelman tavoitteen ja käsittelytavan kanssa ja, mikäli mahdollista, ne tulee esittää alkuperäisinä valokopion tai jäljenteen sijaan. Käsittelyn kannalta tärkeitä kohteita voidaan esittää valokuvina, jos alkuperäiset kohteet eivät mahdu näyttelykehyksiin.

Lisämateriaalin ei tule hallita kokoelmaa. Siksi on erittäin suositeltavaa rajoittaa tällaisen materiaalin käyttö enintään muutamaan merkittävään kohteeseen, jotka parantavat käsittelytapaa silloin kun olennaista yksityiskohtaa ei ole mahdollista kattaa filateelisella aineistolla. Nämä kohteet tulee asianmukaisesti kuvailla ja niiden mukanaolo perustella.

2. Kokoelman laatimisen periaatteet

2.1. Näyttelykokoelman laatiminen

Näytteilleasettaja kertoo kokoelmallaan tarinan. Hän itse valitsee kokoelman esittämälle tarinalle tavoitteen ja rajat. Aihealueen tulee olla sopiva esitettäväksi niin kokoelman alkuperäisessä kuin potentiaalisessa laajuudessa.

Erilaiset tarinat voivat vaatia erilaisen käsittelytavan sekä erityyppisten filateelisten kohteiden käyttöä. Näytteilleasettaja valitsee käsittelytavan, joka parhaiten palvelee kokoelman tarinaa. Seuraavassa esitellään erilaisia käsittelytapoja. Näytteilleasettaja voi käyttää niistä yhtä tai useampaa, tai lähestyä aihetta jollakin aivan muulla tavalla.

2.1.1. Perinteiset kokoelmat

Yleensä perinteinen leimamerkkikokoelma käsittelee itse leimamerkkien tai muiden fiskaalisten julkaisujen kehitystä. Se voi alkaa syyllä, miksi ne julkaistiin, ja jatkaa mahdollisilla ehdotteilla ja/tai koepainoksilla. Sen jälkeen se voi kuvata julkaisujen kehitystä, eri painoksia, värejä, hammasteita, papereita, valmistuksessa tapahtuneita virheitä jne. Mitätöinnit ja käyttö asiakirjoilla ovat tärkeä osa perinteistä käsittelytapaa. Kertomus voi päättyä julkaisun lopettamiseen tai päättyä muulla loogisella tavalla.

2.1.2. Fiskaalista historiaa käsittelevät kokoelmat

Fiskaalisen historian kokoelmat käsittelevät fiskaalisia järjestelmiä. Kokoelma voi esittää esimerkiksi verojärjestelmää tai leimaverotaksoja tietyllä alueella, tietyssä maassa, maaryhmässä tai maailmanlaajuisesti. Yleensä tarina hyödyntää käytettyjä kohteita, asiakirjoja ja/tai leimattuja papereita tai muita fiskaalisia kohteita. Kokoelma voi edetä kronologisesti tai se voi perustua leimaveroasetuksiin, yhden tai useamman valitun verolajin käyttöönottoon ja lopettamiseen tai johonkin muuhun, näytteilleasettajan kehittämään loogiseen rakenteeseen.

2.1.3. Aiheenmukaiset kokoelmat

Aiheenmukainen kokoelma kuvaa yhteiskunnallisen tai historiallisen ilmiön fiskaalisen materiaalin avulla. Kokoelma käsittelee valittua aihetta suunnitelmallisesti. Valitsemiensa kohteiden avulla näytteilleasettaja osoittaa filatelisen tietämyksensä sekä ilmiön tuntemuksensa. Rakenne voi seurata aikaan sidottua (historiallinen, kehityskulkuun perustuva) tai aiheeseen liittyvää luokittelua (tieteellinen, systemaattinen, organisatorinen, taloudellinen) tai muita kriteereitä. Aiheenmukaisissa kokoelmissa tarina perustuu yhteiskunnalliseen tai historialliseen ilmiöön. Kokoelman tarinan tulee sitoa monimuotoinen materiaali yhteen niin, että tarina on ehjä ja tasapainoinen.

2.2. Yhden kehyksen kokoelmat

2.2.1. Fiskaalisen filatelian yhden kehyksen kokoelmat ovat luvun 2.1. käsittelytapojen mukaisia kokoelmia, joiden erittäin rajattu alue sopii esitettäväksi yhdessä näyttelykehyksessä. Jos aihe voidaan esittää useammassa kuin yhdessä kehyksessä, se ei ole sopiva aihe yhden kehyksen kokoelmaksi.

2.2.2. Usean kehyksen mittaisesta kokoelmasta irrotetut kohteet voidaan esittää yhden kehyksen kokoelmana vain, jos ne muodostavat oman luonnollisen ja kattavan kokonaisuutensa. Ote useamman kehyksen kokoelmasta, johon on valittu vain sen parhaat kohteet ("rusinat pullasta") ei ole sovelias yhden kehyksen kokoelmaksi.

2.3. Johdantosivu (otsikkosivu)

Kaikissa leimamerkkikokoelmissa tulee olla johdantosivu. Siinä tulee esittää:

- kokoelman otsikko,
- kuvaus kokoelman aiheesta ja tavoitteesta,
- lyhyt, täsmällinen ja asiaankuuluva kuvaus aiheesta,
- kokoelman rajaus (mitä kokoelmassa esitetään ja mitä ei esitetä),
- kokoelman rakenne luvuittain tai jaksoittain jne.; kehyksittäin tai sivuittain listattu kokoelman sisältö ei kerro näytteilleasettajan aikomuksista parhaalla mahdollisella tavalla,
- tiedot näytteilleasettajan aiheeseen liittyvästä omasta tutkimuksesta sekä
- luettelo tärkeimmistä lähdeeteoksista rajautuen enintään noin viiteen tärkeimpään teokseen; muut lähteet voidaan sijoittaa esimerkiksi kappaleiden alkuun tai viitteiksi kyseisille kokoelmasivuille.

Näytteilleasettajiä kannustetaan laatimaan kokoelmaansa esittelevä synopsis, vaikkakaan tämä ei ole vielä pakollista. Synopsis mahdollistaa kokoelman tavoitteen esiin tuomisen johdantolehteä yksityiskohtaisemmin. Synopsis auttaa tuomaristoa sen valmistautuessa kokoelmien arvosteluun.

3. Leimamerkkikokoelmien arviointiperusteet

FIP:n yleisten näyttelysääntöjen (GREX) artiklan 5.2. mukaisesti yleisessä maailmannäyttelyssä ja kansainvälisissä näyttelyissä tulee olla erityinen leimamerkkiluokka, joka tulee sijoittaa näyttelytiloihin yhdeksi kokonaisuudeksi.

Leimamerkkikokoelmien arvostelussa tuomaristo käyttää seuraavia yleisiä arviointiperusteita (ks. GREV, artikla 4.2.):

1. käsittely, ks. GREV artikla 4.5,
2. filateelinen merkittävyys, ks. GREV artikla 4.6,
3. filateelinen ja siihen liittyvä tietämys, henkilökohtainen aiheeseen perehtyminen ja uusi tutkimus, ks. GREV artikla 4.7,
4. laatu, ks. GREV artikla 4.8,
5. harvinaisuus, ks. GREV artikla 4.8,
6. esitystapa, ks. GREV artikla 4.9.

Näytteilleasettajan on syytä olla tietoinen ja huolellisesti harkita kaikkia niitä näkökohtia, jotka yhdessä antavat parhaat mahdolliset pisteet kokoelmalle.

Seuraavassa esitellään kunkin arviointiperusteen keskeisiä elementtejä.

3.1. Käsittely (20 pistettä)

3.1.1. Käsittelyä pohtiessaan tuomarit arvioivat näytteilleasettajan kykyä luoda kokoelmastaan tasapainoinen ja valitulle aiheelle ominainen kokonaisuus. Tuomarit arvostavat loogisesti etenevää ja helposti seurattavaa tarinaa sekä selkeää ja ytimekästä tekstitystä. He arvioivat, vastaako kokoelman käsittely sen otsikkoa ja noudattaako kokoelma johdantosivulla ja suunnitelmassa esitettyjä näkökohtia.

3.1.2. Perinteisissä ja fiskaalista historiaa käsittelevissä kokoelmissa aiheen käsittely tulee sitoa valittujen kohteiden fiskaalisen filatelian piiriin kuuluviin ominaisuuksiin (ks. luku 1.1.). Aiheenmukaiset kokoelmat voivat käsittelytavaltaan perustua vaihtoehtoisesti kohteiden muihinkin ominaisuuksiin, esimerkiksi asiakirjan sisältöön tai kuva-aiheeseen, edellyttäen että kohteet ovat fiskaalisen filatelian piiriin kuuluvia (ks. luku 1.1.).

3.1.3. Kokoelmat arvioidaan seuraavin perustein:

- kuinka hyvin johdantolehdellä kerrotaan kokoelman tavoite, rajataan sen alue ja esitellään kokoelman suunnitelma ja rakenne sekä millä tavoin johdantolehti johdattelee tärkeimpään valittuun aiheeseen liittyvään lähdekirjallisuuteen,
- onko aihe valittu siten, että se sallii tasapainoisen kokonaisuuden esittämisen käytössä olevassa kehysmäärässä,
- vastaako kokoelman sisältö sen otsikkoa, tavoitetta, rajausta ja suunnitelmaa,
- noudattaako kokoelman juoni logiikaltaan sopivalla tavalla perinteistä, fiskaalisen historian, aiheenmukaista tai muuta valittua käsittelytapaa (ks. luku 2.1.),
- onko tarinassa looginen juoni, joka tuodaan esille tekstin ja materiaalin avulla ja jonka eri osat ovat tasapainossa keskenään,
- auttavatko kullakin sivulla olevat otsikot kokoelman käsittelyn ymmärtämistä,
- onko kokoelmalla luonteva alku ja loppu,
- kuinka onnistuneesti fiskaalista materiaalia on hyödynnetty luomaan yhtenäinen kertomus, joka kattaa täysin kokoelman aihepiirin ja tuottaa kiinnostavan kokoelman sekä

- onko kokoelman kohteissa tarpeetonta toistoa ja onko kunkin kohteen mukanaolo kokoelmassa perusteltu tekstityksellä.

3.2. Filateelinen merkitys (10 pistettä)

3.2.1. Kokoelman merkitys määräytyy sen mukaan, kuinka merkittävä kokoelma on suhteessa valittuun aiheeseen sekä itse aiheen yleisen merkityksen perusteella leimamerkkiluokassa.

3.2.2. Leimamerkkikokoelmien merkitys arvioidaan fiskaalisen filatelian kontekstissa. Merkityksen arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen,

- kuinka merkittävä valittu aihe on suhteessa koko maailman fiskaalisen filateliaan,
- kuinka merkittävä valittu aihe on suhteessa ko. maan fiskaaliseen filateliaan,
- kuinka merkittävää esitetty aineisto on suhteessa muihin saman aihealueen kokoelmiin.

3.3. Filateelinen ja siihen liittyvä tietämys, henkilökohtainen aiheeseen perehtyminen ja uusi tutkimus (35 pistettä)

3.3.1. Esitetty filateelinen ja siihen liittyvä tietämys ilmenee kokoelmaan valituista kohteista sekä niitä selittävästä kommentista. Henkilökohtainen aiheeseen perehtyminen ilmenee kokoelman kaikkien kohteiden asianmukaisesta analyysistä. Henkilökohtainen tutkimus tuodaan esille esittämällä kokoelmassa aiheeseen liittyvää merkittävää uutta tietoa.

3.3.2. Filateelista ja siihen liittyvää tietämystä osoitetaan:

- valitsemalla kokoelmaan kohteita, jotka osoittavat valitun aiheen syvällistä tuntemusta,
- ymmärtämällä valittua aihetta kokonaisvaltaisesti ja täsmällisesti,
- hyödyntämällä valittua aihetta käsittelevää uusinta kirjallisuutta ja
- kuvailemalla kohteet hyvin.

3.3.3. Henkilökohtainen aiheeseen perehtyminen ja uusi tutkimus:

Henkilökohtaista aiheeseen perehtymistä ja uutta tutkimusta ilmentävät valittujen kohteiden syvälinen analyysi, henkilökohtainen tutkimus ja kertomuksen kannalta olennaisten uusien kohteiden löytäminen. Näitä käsitellään tarkemmin luvuissa 3.3.4.-3.3.12.

3.3.4. Perinteisissä kokoelmissa (ks. luku 2.1.1.):

- merkkien tai leimapapereiden julkaisuprosessi on esitetty käyttäen ehdotteita, kuvake- ja arkkikoevedoksia, väriehdotteita, kuvakevirheitä jne.,
- tyyppihin ja alatyyppeihin, painoksiin, liimoitteisiin, vesileimoihin, paperiin, hammasteisiin, lisäpainamiin, virheellisyyksiin jne. liittyvät näkökohdat ja eroavaisuudet on käsitelty ja esitetty ja
- julkaisutarkoitus on selitetty ja esitetty julkaisujen käyttöä. Esitetyistä kohteista on kerrottu käyttötapa, mitätoinnit ja taksat kokoelman tarinaan sopivalla tavalla.

3.3.5. Fiskaalista historiaa käsittelevissä kokoelmissa (ks. luku 2.1.2.):

- valitun aiheen fiskaaliseen historiaan liittyvät olosuhteet ja/tai fiskaalinen järjestelmä on esitetty sopivalla, virheettömällä ja helposti ymmärrettävällä loogisella tavalla,
- riippuen kokoelman tavoitteesta se esittää oleelliset tiedot fiskaalisen järjestelmän kehityksestä tai käsittelee:
 - yhtä tai useampaa leimaverolajia tai -julkaisua,
 - verotettuja liiketoimia tai palveluja,

- leimaveroasetusten, -lakien, -sääntöjen ja -määräysten tai
- leimaverotaksojen kehitystä,
- kokoelma perustuu fiskaalisen historian mukaiseen kertomukseen, joka on mielellään dokumentoitu ja esitetty vaihtelevan aineiston avulla. Asiakirjalajit, mitätöinnit ja leimaverotaksat on selitetty virheettömästi.

3.3.6. Aiheenmukaisissa kokoelmissa (ks. luku 2.1.3.):

- valittu yhteiskunnallinen tai historiallinen ilmiö on selitetty asianmukaisesti, oikein ja helposti ymmärrettävällä loogisella tavalla,
- filateelisen, fiskaalisen historian sekä itse yhteiskunnallisen tai historiallisen ilmiön tuntemus on osoitettu kokoelmassa esiin tuoduilla olennaisilla tiedoilla, ja
- yhteiskunnalliseen tai historialliseen ilmiöön perustuva tarina kerrotaan tukeutuen monipuoliseen fiskaaliseen aineistoon, joka on valittu tarinan näkökulmasta mahdollisimman hyvin.

3.3.7. Henkilökohtaiselle tutkimukselle ja kokoelmassa esitetyille uusille havainnoille tulee antaa niiden merkityksen mukainen tila. Huomattavat uudet löydöt ansaitsevat suuremman tilan ja painoarvon, kun taas pienemmät havainnot eivät saa viedä liikaa tilaa muulta kokoelmalta.

3.3.8. Näytteilleasettaja voi tarvittaessa viitata omiin tai muihin aiemmin julkaistuihin tutkimuksiin. Jos näytteilleasettaja itse on tehnyt merkittävää tutkimustyötä, viite julkaisuun voidaan sijoittaa johdantosivulle. Muut viitteet voidaan antaa joko kunkin kappaleen tai luvun alussa tai sillä sivulla, jolla tutkimukseen viitataan.

3.3.9. Näytteilleasettajalta ei voida vaatia uusia löytöjä alueelta, joka on jo aikaisemmin perusteellisesti tutkittu. Siksi tällaisen aihepiirin kokoelmaa ei saa rangaista henkilökohtaisen tutkimuksen puuttumisesta. Jos kuitenkin näytteilleasettaja on onnistunut tekemään uusia havaintoja tällaiselta tutkitulta alueelta, niitä tulee erityisesti arvostaa.

3.3.10. Filateelisen ja siihen liittyvän tietämyksen, henkilökohtaisen aiheeseen perehtymisen ja uuden tutkimuksen arviointi perustuu kunkin esitetyn kohteen asianmukaiseen kuvaukseen. Huolellisesti laaditun johdantosivun (sekä lukujen alussa olevien johdantosivujen) avulla voi välttyä myöhemmin kokoelmasivuilla esitettäviltä pitkiltä selostuksilta.

3.3.11. Jos kokoelmassa käytetään harvinaisuusmäärittäjiä ("X kappaletta tunnetaan") on tärkeää kertoa, mihin lähteeseen tämä määrittäminen perustuu. Ilmauksia "uniikki" tai "hyvin harvinainen" ei tule käyttää.

3.3.12. Tuomarit arvioivat ainoastaan kokoelman kohteiden avulla dokumentoitua filateelista tietämystä, henkilökohtaista aiheeseen perehtymistä ja tutkimusta. Lisäksi näytteilleasettajan tulee aina huolehtia siitä, ettei teksti vie liikaa tilaa filateeliselta materiaalilta.

3.4. Laatu (10 pistettä)

3.4.1. Hyvälaatuisten kohteiden esittäminen on erinomaisen tärkeää.

Leimamerkkien tulisi olla mahdollisimman hyvälaatuisia:

- merkeissä ei saa olla repeämiä, taitteita tai hammasvikoja,
- hammastamattomat merkit eivät saa olla sisäänleikattuja,
- mitätöintien tulee olla selkeitä.

Leimattujen papereiden ja muiden asiakirjojen tulee olla mahdollisimman hyväkuntoisia ottaen kuitenkin huomioon niiden kokoon ja käyttötapaan liittyvät haasteet. Esimerkiksi suurikokoiset asiakirjat ovat lähes poikkeuksetta taiteltuja ja mukana kuljetetut asiakirjat (kuten luvat) useimmiten kuluneita. Erityisen hyvälaatuiset kohteet ovat ennemminkin poikkeus kuin sääntö.

3.4.2. Näytteilleasettajia kannustetaan esittämään ainutlaatuisia ja hyvin harvinaisia kohteita huonompikuntoisinkin. Sen sijaan muun aineiston osalta huono laatu voi laskea kokoelman yleistä laatutasoa. Yleisen materiaalin laadun tulisi aina olla yleensä virheetöntä.

3.4.3. On tärkeää muistaa, että materiaalin saatavissa oleva laatu vaihtelee maittain ja ajanjaksoittain sekä käyttö- ja mitätöintitavan mukaan. Leimamerkkien mitätöintitapa on usein johtanut niiden vahingoittumiseen. Esimerkiksi olut- ja tupakkaveromerkit repeytyivät tuotetta avattaessa. Intian ruhtinaskuntien leimamerkit mitätöitiin usein asiakirjoille kiinnitettäessä rei'ittämällä. Jotkin merkit leikattiin, jopa naulattiin tai kiinnitettiin nitomalla. Näiden ja vastaavien julkaisujen osalta virheetön laatu on poikkeuksellista, eikä sitä voida edellyttää käytetyiltä merkeiltä eikä asiakirjoilta.

3.4.4. Jos kohdetta on korjattu tai käsitelty, tämä pitää mainita kohteen kuvauksessa.

3.4.5. On tavoiteltavaa, että leimapaperit esitetään kokonaisina. Poikkeuksia voivat olla tilanteet, joissa esitettävä leimapaperi on erittäin harvinainen, sen arvoleimaa ei tunneta lainkaan koko kohteella tai jokin muu näytteilleasettajan esiin tuoma syy. Leimapaperileikelmien käyttö kokoelman osana on hyväksyttävää, jos tiettyjä arvoja tunnetaan vain leikelminä. Poikkeuksiin voivat kuulua myös arvoleimojen tutkielmat silloin, kun kokonaiset leimapaperit vaatisivat liian suuren tilan tai tutkielmaan tarvittavia arvoleimoja on vaikea löytää kokonaisilla leimapapereilla.

3.5. Harvinaisuus (20 pistettä)

3.5.1. Harvinaisuus on suoraan verrannollinen esitetyn materiaalin suhteelliseen saatavuuteen, ei kuitenkaan rahalliseen arvoon.

3.5.2. Harvinaisuutta arvioidessaan tuomarit tarkastelevat erityisesti:

- kuinka vaikeaa on löytää kokoelmaan soveltuvaa mielenkiintoista materiaalia,
- kuinka vaikeaa olisi rakentaa vastaava kokoelma,
- esitetäänkö kokoelmassa
 - arkistomateriaalia, kuten (hyväksytyjä ja hylättyjä) ehdotteita, koepainoksia ja mallimerkkejä (specimen), jos tällaista aineistoa on olemassa,
 - harvinaisia ja pienipainoksia pää- ja alalajeja, suuria ryhmiä; varhaisia, myöhäisiä sekä muulla tavoin harvinaisia käyttöjä,
 - paperi-, vesileima- ja hammaste-eroja sekä
 - harvinaisia käyttöyhdistelmiä, taksayhdistelmiä, fiskaalisia leimoja, veromerkintöjä tai leimaverotaksoja.

3.6. Esitystapa (5 pistettä)

3.6.1. Esitystavan tulisi tuoda esitettävä materiaali esiin parhaalla mahdollisella ja tasapainoisella tavalla tarkasteltaessa niin yksittäistä sivua, kehystä kuin koko kokoelmaa. Vaihteleva esitystapa lisää kokoelman kiinnostavuutta ja on suositeltavampaa kuin yhtenäinen ulkoasu kaikilla kokoelmalehdillä.

3.6.2. Suurikokoiset asiakirjat voidaan esittää taitettuina, jotta ne mahtuvat kokoelmalehdille. Asiakirjoilla olevien merkkien / arvoleimojen sekä olennaisen informaation kuten päiväyksen ja liiketoimen arvon tulisi olla näkyvillä aina, kun se on mahdollista. Kohteiden esittäminen limittäin (osin päällekkäin) on sallittua, kunhan niiden tärkeät yksityiskohdat eivät jää piiloon.

3.6.3. Esitystavan osalta tuomaristo arvioi, toteutuvatko seuraavat kriteerit:

- kehysten keskinäinen tasapaino, yksittäisten sivujen tasapaino, esitystavan vaihtelu,
- hyvä tilankäyttö; sivuille ei saa jäädä liikaa tyhjää tilaa,
- tekstitys on valitun materiaalin ja kokoelman aiheen kannalta selkeää, ytimekästä ja asianmukaista,
- tekstitys on riittävää, muttei liiallista suhteessa esitettyyn materiaaliin,
- havainnollistavat kuvat eivät ole liian dominoivia; skannausten koon tulee poiketa vähintään 25% alkuperäisestä ja
- kohteiden asettelu on toteutettu huolitellusti.

3.6.4. Esitystapaa arvioitaessa ei ole merkitystä, onko kokoelman teksti kirjoitettu käsin, koneella tai tulostettu. Kirkkaanvärisiä musteita ja voimakkaanvärisiä kokoelmalehtiä tulee välttää.

4. Pistearvostelu

4.1. Leimamerkkikokoelmien arvostelun suorittavat tähän luokkaan pätevöityneet näyttelytuomarit GREX:in artiklan V ja GREV:in artiklan 5 mukaisesti.

4.2. Kokonaispisteiden muodostuminen:

1. Käsittely (20) ja filateelinen merkittävyys (10) 30
 2. Filateelinen ja siihen liittyvä tietämys, henkilökohtainen aiheeseen perehtyminen ja uusi tutkimus 35
 3. Laatu (10) ja harvinaisuus (20) 30
 4. Esitystapa 5
- Yhteensä 100.

5. Loppusäädöksiä

5.1. Jos tekstissä on käännöksestä johtuvia ristiriitaisuuksia, englanninkielinen teksti on määräävä.

Nämä leimamerkkikokoelmien arvostelusääntöjen tulkintaohjeet käsiteltiin FIP:n leimamerkkikomission kokouksessa Indonesia 2022 World Stamp Championship –näyttelyn yhteydessä 8. elokuuta 2022, ja hyväksyttiin 76. FIP:n kongressissa 9. elokuuta 2022 Jakartassa.

Käännös: Jukka Mäkinen

Suomen Filatelistiliiton hallitus on hyväksynyt käännöksen 12.8.2023.